

การ

เสริมทักษะชีวิตและอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง: ประสบการณ์โรงเรียนบ้านห้วยยาง สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

ปณิดา แก้วกล้า^{1*}สุพัตรา โคตรทิพย์²เรงวิชญ์ นิลโคตร³

รับบทความ: 5 กุมภาพันธ์ 2567 แก้ไขบทความ: 18 กุมภาพันธ์ 2567 ตอรับบทความ: 26 กุมภาพันธ์ 2567

บทคัดย่อ

ทักษะชีวิตและอาชีพมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นทักษะที่นักเรียนจะต้องนำไปดำเนินชีวิตในปัจจุบันและเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม ซึ่งทำให้มีความพร้อมในการปรับตัวอย่างมีสติ และรอบคอบ มีการวางแผน สำหรับการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสมกับตัวเอง โดยปราศจากความขัดแย้ง มีการบริหารจัดการชีวิตได้อย่างลงตัวและมีความสุข โรงเรียนบ้านห้วยยางได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพ มีงานทำตามความถนัด และความต้องการของตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ และพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้จัดการเรียนรู้โครงงานชาทองอุไร เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้กระบวนการผลิตชาทองอุไร พัฒนาและจำหน่ายชาทองอุไรให้มีคุณภาพดี และราคาประหยัด พัฒนาทักษะการทำงาน และการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ฝึกทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ซึ่งกระบวนการการทำชาทองอุไร เป็นการผลิตสินค้า เพื่อใช้ดื่มเป็นประจำในชีวิตประจำวัน สามารถผลิตสินค้าชาทองอุไรได้ด้วยตนเองโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เป็นมิตรต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นการเสริมรายได้และลดรายจ่าย ส่งเสริมลักษณะนิสัย การทำงานที่ดี เรียนรู้การทำงานอาชีพและมีจิตอาสาทำงานเพื่อส่วนรวม การดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน และกระบวนการเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีทักษะในการประกอบอาชีพต่อไป **คำสำคัญ:** ทักษะชีวิตและอาชีพ การจัดการศึกษา ศตวรรษที่ 21 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

¹ ครูโรงเรียนบ้านห้วยยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

* อีเมล: kaewkanlayaa77@gmail.com

² ครูโรงเรียนวัดหนองตะแบก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

³ อาจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Promoting Life and Career Skills of Students according to the Sufficiency Economy Philosophy: Banhuayyang School Experience Under Rayong Primary Educational Service Area Office 2

Panida Kaewkanlaya ^{1*}

Supattra Khotthip ²

Reongwit Nilkote ³

Abstract

Life and career skills are crucial because they are the skills that students will need to navigate the present and are essential for the future. It is behavior or the ability to solve various problems that occur to oneself and society that makes one ready to adapt consciously and carefully. There is a plan for a career that suits oneself without conflict. Manage your life perfectly and be happy. Banhuayyang School places importance on the development of life and career skills. Learning skills linked to careers. There is work to be done according to one's aptitude and their own needs to encourage all learners to develop quality living skills and desirable characteristics according to the philosophy of Sufficiency Economy. Therefore, we organized a learning project for the Cha Thong Urai project. To enable students to learn about the production process of Thong Urai tea. Develop and sell Thongurai tea with good quality and economical prices. Develop working skills and working with others training in life and career skills of students at Banhuayyang School according to the Sufficiency Economy Philosophy by using the resources available in the school to create a product that has health benefits. The process of making Thong Urai tea is the production of products for regular drinking in daily life. You can produce Thongurai tea products by yourself using materials. Equipment that is easily available locally Friendly to health and the environment. It is to increase income and reduce expenses. Promote good work habits. Learn to work professionally and volunteer to work for the public. Carrying out activities according to steps and processes supports and promotes skills for further careers.

Keywords: Life and Career Skills, Educational Management, 21st Century, Sufficiency Economy Philosophy

¹ Teacher of Banhuayyang School Under Rayong Primary Educational Service Area Office 2

* Email: kaewkanlayaa77@gmail.com

² Teacher of Watnongtabak School Under Rayong Primary Educational Service Area Office 2

³ Lecturer Dr. Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

บทนำ

การจัดศึกษาและการเรียนรู้ควรมีเป้าหมายคือการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอย่างสมดุล มีทักษะจำเป็นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป็นผู้นำในการการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยไม่หวั่นไหวในการจดจำเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว การเรียนรู้ควรเกิดขึ้นจากความต้องการของผู้เรียนแท้จริง และเป็นการลงมือปฏิบัติจริง ผู้สอนควรสร้างและออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สร้างบรรยากาศเกื้อหนุนและกระตุ้นการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย เน้นการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลเป็นผู้นำ การเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและท้าทายในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ (สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, 2561)

การเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 สามารถใช้ขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ (Chatwattana & Nilsook, 2017: 4) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์ คิดค้น โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้ (teacher) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (guide) ทำหน้าที่ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้โครงงานสำเร็จ ลุล่วง สิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยโครงงานมิใช่ตัวความรู้(knowledge) หรือวิธีการหาความรู้ (searching) แต่เป็นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skills) ทักษะชีวิต และประกอบอาชีพ (Life and Career skills) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) (KM CHILD-PBL, 2018)

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีความสำคัญสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นทักษะที่นักเรียนจะต้องนำไปดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับในอนาคต ซึ่ง (สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, 2561) กล่าวว่า ทักษะการใช้ชีวิต คือ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ มีความกระตือรือร้นและตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ตั้งใจสร้างผลงานที่ดีมีความรับผิดชอบในการดำรงชีวิตทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น มีคุณธรรมและเคารพกติกา รับรู้และปฏิบัติตามระเบียบวินัย คำนึงถึงสังคม และมีความเป็นไทย เข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแบ่งปันประสบการณ์ ความรู้ และทักษะกับผู้อื่น ทักษะการทำงานหรืออาชีพ คือ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีม มีความสามารถในการเป็นผู้นำและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สอดคล้องกับ (สำนักบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2558) ได้

กล่าวว่าทักษะชีวิตและอาชีพเป็นการเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้อย่างดีในสภาวะการเปลี่ยนแปลงหรือมีภัยคุกคาม ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 และการคิดสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อตอบสนองการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ต่างก็นำไปสู่การเผยแพร่ นำเทคนิควิธีการใช้และพัฒนาทักษะใช้ เกิดเป็นกลยุทธ์การขาย เกิดผู้ประกอบการในงานอาชีพ ซึ่งเป็นทักษะอาชีพที่ต้องมีการส่งเสริมให้ทันในยุคการเปลี่ยนแปลง

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาขึ้นโดยได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตและตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ 3) ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้สถานศึกษาพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จัดการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวทางสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จัดการเรียนการสอนเข้าสู่สถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้อย่างดี อันจะส่งผลให้นักเรียนสามารถได้เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขสืบไป

ต้นทองอุไร เป็นไม้พุ่มขนาดกลาง ลำต้นตั้งตรง ความสูงประมาณ 2-4 เมตร มีดอกออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง กลีบดอกมีสีเหลือง เมื่อบานจะดูคล้ายแตร และออกดอกได้ตลอดทั้งปี แต่ดอกร่วงง่าย และร่วงเต็มพีดูไม่สวยงาม โรงเรียนบ้านห้วยยางจึงนำดอกทองอุไรมาใช้ประโยชน์ โดยการผลิตเป็นชาดอกไม้ม้า เพื่อฝึกทักษะชีวิตและอาชีพให้แก่นักเรียน ชาดอกไม้ม้าเป็นเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมและดื่มกันอย่างกว้างขวางทั่วโลก ได้จากการนำดอกไม้ที่มีสรรพคุณที่ดีต่อสุขภาพ มาผ่านกระบวนการแปรรูป ด้วยการทำให้แห้ง (dehydration) แล้วบรรจุในบรรจุภัณฑ์ที่พร้อมใช้ ผู้บริโภคใช้ผลิตภัณฑ์ ด้วยการคั้นตัวชาดอกไม้ด้วยการแช่ในน้ำร้อนแล้วดื่มขณะร้อนหรือเย็น สรรพคุณหลักของชาดอกไม้ ซึ่งประกอบด้วยน้ำมันหอมระเหย (essential oil) คือ ทำให้รู้สึกสดชื่น ผ่อนคลาย แก้กะหาย นอกจากนั้นดอกไม้หลายชนิดมีสรรพคุณทางยา เช่น ช่วยกระตุ้นระบบประสาท ระบบหมุนเวียนเลือด ต้านอนุมูลอิสระ ลดคลอเรสเตอรอล และยังมีสรรพคุณรักษาโรค เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคกระเพาะ เป็นต้น เป็นแนวทางการแพทย์ทางเลือก ที่ไม่ต้องใช้สารเคมีในการบำบัด ปัจจุบันได้เริ่มมีการนำดอกไม้ชนิดต่าง ๆ มาผลิตเป็นชาดอกไม้ ดึงสรรพคุณเด่นทางยา ปรับสี และรสชาติให้เพื่อให้เกิดความสะดวกเหมาะแก่การบริโภคมากขึ้น (สุวัฒน์ ทรัพย์ะประภา, 2561: ออนไลน์) ซึ่งต้นทองอุไรเป็นต้นไม้ม้าที่เป็นสัญลักษณ์ของโรงเรียนบ้านห้วยยางและปลูกเป็นจำนวนมากในบริเวณโรงเรียน สรรพคุณใช้เป็นยารักษาโรคเบาหวาน และโรคเกี่ยวกับปัญหาทางเดินอาหาร

โรงเรียนบ้านห้วยยางได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพ มีงานทำตามความถนัด และความต้องการของตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บทความนี้ต้องการนำเสนอ ประสพการณ์: การจัดการเรียนรู้โครงการชาทองอุไร โรงเรียนบ้านห้วยยางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อฝึกทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยาง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ซึ่งกระบวนการทำชาทองอุไร เป็นการผลิตสินค้าเพื่อใช้ดื่มเป็นประจำในชีวิตประจำวัน สามารถผลิตสินค้าชาทองอุไรได้ด้วยตนเองโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เป็นมิตรต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นการเสริมรายได้และลดรายจ่าย ส่งเสริมลักษณะนิสัยการทำงานที่ดี เรียนรู้การทำงานอาชีพและมีจิตอาสาทำงานเพื่อส่วนรวม การดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนและกระบวนการเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีทักษะในการประกอบอาชีพต่อไป

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของทักษะชีวิตและอาชีพ

ทักษะชีวิตและอาชีพ เป็นความสามารถที่บุคคลใช้ความรู้ความคิดเพื่อแก้ปัญหา สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อดำรงชีวิตและเตรียมวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต สำหรับยุคที่มีการแข่งขันด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี (ชนัดดา เทียนฤกษ์ ดวงมล ไตรวิจิตร คุณ และอมรัตน์ ศิริภาพ, 2558: 228) สอดคล้องกับ (วิภาวี ศิริลักษณ์ ปกรณ์ ประจันบาน และเพ็ญจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2557: 159) ได้กล่าวว่า ทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการปรับเปลี่ยนความคิด ทศนคติ หรือพฤติกรรมให้เหมาะสม กับสภาพแวดล้อม และทำงานได้อย่างหลากหลายตามโอกาสและสถานการณ์ โดยมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญ วางแผน และดำเนินการ เพื่อให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง สามารถจัดการกับคำชม คำวิจารณ์ ข้อผิดพลาด และข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม รวมถึงเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า ทักษะชีวิตและอาชีพ เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และสังคม ซึ่งทำให้มีความพร้อมในการปรับตัวอย่างมีสติ และรอบคอบ มีการวางแผนสำหรับการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสมกับตัวเองโดยปราศจากความขัดแย้ง มีการบริหารจัดการชีวิตได้อย่างลงตัวและมีความสุข

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันเพื่อสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติที่มุ่งเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลง ซึ่งการศึกษาไทยต้องก้าวไปสู่ยุคความรู้ ครูต้องยึดหลัก Teach Less & Learn More คือ สอนน้อย เรียนรู้มาก ครูต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยเฉพาะการพัฒนา ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21 Century Life Skills) ครูต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้าของด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เป็น Facilitator หรือผู้อำนวยการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นหลัก โดยครูต้องพัฒนาทักษะและเจตคติให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการเรียนรู้ร่วมกันมากกว่าการเรียนรู้แบบตัวใครตัวมัน (Individual Learning) ครูต้องเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ และครูต้องทำงานเป็นทีม เพื่อนำเทคโนโลยีเข้าสู่ห้องเรียนและเตรียมนักเรียนสู่โลกภายนอก ครูต้องมีทักษะ ในการบริหารห้องเรียน การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง การคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะทางเทคโนโลยีความเป็นสากล และทักษะความร่วมมือ (วิจารณ์ พานิช, 2556 : 11) นอกจากนี้ (เอกนถน บางท่าไม้, 2561 : 34) ได้กล่าวว่า การศึกษาทุกระดับจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาหรือหลักสูตรในยุค Thailand 4.0 ควรมีเป้าหมายหลักเพื่อผลิต โดยครูต้องฝึกให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดมากกว่าการใช้ความจำ ไม่เน้นการสอนหรือการเรียนรู้แบบท่องจำ ไม่เน้นการสอบเพื่อให้ได้คะแนนสูงๆ ครูผู้สอนควรเลิกการบรรยายเป็นสำคัญ แต่ควรให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ (Problem Base Learning) และใช้การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ลักษณะเหล่านี้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาที่ได้รับมอบหมายอย่างมีกระบวนการและมีขั้นตอน ซึ่งจะทำได้มาซึ่งความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และเป็นความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้างรูปแบบแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนไม่หยุดนิ่ง กระตือรือร้นและคิดค้นหาความรู้และคำตอบอยู่ตลอดเวลา เน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง สามารถสร้างความรู้ขึ้นภายในตนเอง มีทักษะที่สำคัญในชีวิต รู้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ภูมิพลอดุลยเดชทรงชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนแบบทางสายกลางของประชาชนทุกระดับ โดยทรงเน้นให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นหลักในการดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญก้าวหน้าพร้อมกับความสมดุลและมั่นคง เมื่อนำไปใช้บริหารจัดการตนเองและภารกิจงานที่บุคคลนั้นกำลังกระทำอยู่อย่างสม่ำเสมอสำเร็จประโยชน์ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิดที่ต้องใช้ความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และมุ่งที่จะทำให้ผลที่เกิดขึ้นนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่มีสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม (มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560) สอดคล้องกับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ได้กล่าวว่าความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเพื่อรับมือกับผลกระทบทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังตนเองในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจที่แข็งแกร่งของประชาชนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกระดับให้มีชีวิตแบบพอเพียง โดยยึดหลักการพึ่งตนเองให้มากที่สุด โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า ไม่บริโภคเกินกำลังและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังต้องมีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ที่เหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุล มีพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกในและภายนอกได้เป็นอย่างดี

บทเรียน: การจัดการเรียนรู้โครงการขาทองอุไร โรงเรียนบ้านห้วยยาง

รายละเอียดกิจกรรมและการดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA

1. ขั้นการวางแผน (P : Plan)

- 1.1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ความต้องการ สืบค้นข้อมูล
- 1.2 เขียนโครงการ เสนอโครงการกับครูที่ปรึกษาโครงการ
- 1.3 ครูที่ปรึกษาเสนอโครงการให้คณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณา

- 1.4 คณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาโครงการเสนอให้ผู้อำนวยการอนุมัติ
- 1.5 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ประชุมคณะกรรมการ มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มโครงการ

- 1.6 จัดเตรียมสถานที่และวัสดุอุปกรณ์
2. ขั้นตอนการ/ปฏิบัติตามแผน (D: Do)

2.1 จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (project based learning) ในวิชาเสรี ซึ่งนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จัดทำโครงงานชาทองอุไร โดยเน้นกระบวนการทำงาน ฝึกปฏิบัติจริง กระบวนการกลุ่ม การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรมในการทำงาน รักการทำงาน และมีความรับผิดชอบ

2.2 ฝึกนักเรียนให้เกิดทักษะจนสามารถลงมือปฏิบัติเองได้ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำและดูแลอย่างต่อเนื่อง

2.3 นักเรียนได้รับการฝึกทักษะจนเกิดความชำนาญและสามารถสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย เป็นรายได้ระหว่างเรียน โดยผลิตชาทองอุไรแบบซองร้อน 3 ขนาด คือ Size S ราคา 49 บาท Size M ราคา 69 บาท และ Size L ราคา 89 บาท ซึ่งมีขั้นตอนในการผลิตชาทองอุไรแบบซองร้อน ดังนี้

1. เก็บดอกทองอุไร เด็ดช่อดอกออกเลือกใช้แต่กลีบดอก

2. ล้างทำความสะอาดดอกทองอุไรให้สะอาด สะเด็ดน้ำให้แห้ง

3. นำดอกทองอุไรที่ล้างทำความสะอาดแล้ว ตากแดดจัด หลังจากนั้นตากลมในร่มจนแห้ง

4. นำดอกทองอุไรที่ตากจนแห้ง เข้าอบด้วยอุณหภูมิ 100 องศา แล้วพักไว้ให้เย็น

5. บรรจุชาทองอุไรลงบรรจุภัณฑ์ โดยทำการชั่งน้ำหนักตามที่กำหนดไว้ในบรรจุภัณฑ์

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการผลิตชาทองอุไร

ที่มา: โครงการหอมชา (ทองอุไร) (ทิพย์วรรณ จำเนียร และคณะ, 2564: 16-17)

2.4 นักเรียนผลิตชาทองอุไรแบบต้มเย็นทั้งหมด 5 รสชาติ ได้แก่ รส Honey Lemon รสมะตูม รสต้นตำรับ รสหญ้าหวาน และรสใบเตย โดยจัดจำหน่ายในราคาขวดละ 10 บาท ซึ่งแต่ละรสชาติดีมีขั้นตอนการผลิต ดังนี้

- รส Honey Lemon**
1. ตวงน้ำสะอาดปริมาตร 24 ลิตร ตั้งไฟให้เดือด
 2. ใส่ชาทองอุไร ไซส์ M 1 ขวด พักให้เย็น
 3. เติมน้ำผึ้ง มะนาว และน้ำตาล
 4. กรองกากชาด้วยผ้าขาวบาง
 5. บรรจุน้ำชาลงขวดขนาด 220 มิลลิลิตร

- รสมะตูม**
1. ตวงน้ำสะอาดปริมาตร 24 ลิตร ใส่มะตูมแห้ง ตั้งไฟให้เดือด
 2. ใส่ชาทองอุไร ไซส์ M 1 ขวด
 3. เติมน้ำตาล
 4. กรองกากชาด้วยผ้าขาวบาง
 5. บรรจุน้ำชาลงขวดขนาด 220 มิลลิลิตร

รสดันทำรับ

1. ต้มน้ำปริมาตร 24 ลิตร ให้เดือด
2. ใส่ชาทองอุไร ไชส์ M 1 ขวด พักให้เย็น
3. กรองกากชาด้วยผ้าขาวบาง
4. บรรจุน้ำชาลงขวดขนาด 220 มิลลิลิตร

รสน้ำหวาน

1. ต้มน้ำปริมาตร 24 ลิตร ให้เดือด
2. ใส่ชาทองอุไร ไชส์ M 1 ขวด พักให้เย็น
3. ใส่สารสกัดจากใบหญ้าหวาน 1 ขวด 340 กรัม
4. กรองกากชาด้วยผ้าขาวบาง
5. บรรจุน้ำชาลงขวดขนาด 220 มิลลิลิตร

รสใบเตย

1. ตวงน้ำสะอาดปริมาตร 24 ลิตร ใส่ใบเตย 5-7 ใบ ตั้งไฟให้เดือด
2. ใส่ชาทองอุไร ไชส์ M 1 ขวด พักให้เย็น
3. ใส่สารสกัดจากใบหญ้าหวาน 1 ขวด 340 กรัม
4. กรองกากชาด้วยผ้าขาวบาง
5. บรรจุน้ำชาลงขวดขนาด 220 มิลลิลิตร

2.5 นักเรียนผลิตคุกกี้ชาทองอุไร จัดจำหน่ายชิ้นละ 5 บาท โดยมีขั้นตอนการผลิตดังนี้

1. ใช้เนยสดเค็ม نیم (วางไว้อุณหภูมิห้อง 30 นาที) ตีจนกระทั่งเนยแตกตัวดี เติมน้ำตาลไอซิ่งหรือน้ำตาลทรายป่น ตีต่ออีก 2-3 นาที จนกระทั่งเนยสดขึ้นฟูเล็กน้อยและสีของเนยอ่อนลง
2. ร่อนแป้งเค้กและแป้งข้าวโพดใส่ลงไป ใส่ชาทองอุไร ใช้ใบพายคนให้ส่วนผสมทุกอย่างเข้ากันดีอย่างเบามือ
3. พักแป้งในตู้เย็น แล้วนำมากดในพิมพ์
4. นำคุกกี้เข้าไปอบที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส ประมาณ 20 นาที

2.6 นักเรียนผลิตลูกชุบชาทองอุไร จัดจำหน่ายกล่องละ 60 บาท โดยมีขั้นตอนการผลิตดังนี้

1. นำถั่วเขียวผสมด้วยน้ำตาลทราย ชาทองอุไร และกะทิ ใส่ลงไปในเครื่องปั่น แล้วปั่นให้ละเอียด ให้เนื้อเนียนทั้งหมด
2. ตั้งกระทะเปิดไฟอ่อนหรือปานกลาง นำถั่วเขียวที่ปั่นเสร็จแล้วลงไปกวนในกระทะจนแห้งนำมาพักไว้ให้เย็น
3. ปั่นถั่วก่อนให้เป็นรูปต่าง ๆ ตามต้องการ
4. เมื่อปั่นเสร็จแล้ว เสียบถั่วก่อนด้วยไม้จิ้มฟัน แล้วนำมาปักไว้กับโฟมเพื่อพักลูกชุบให้แห้ง
5. นำฟูกันมาจุ่มสีผสมอาหาร พร้อมระบายสีได้ตามต้องการ

ขั้นตอนทำวุ้นสำหรับซุบ

1. ตั้งไฟอ่อน ค่อยๆผสมผงวุ้นกับน้ำชาทองอุไร คนไปทางเดียวกันให้ผงวุ้นละลายดี
2. เมื่อต้มจนสุกแล้ว ปรับไฟให้พอน้ำเดือด เมื่อเดือดให้ใส่น้ำตาลทราย พร้อมทั้งคนให้น้ำตาลทรายละลายจนทั่ว พร้อมทั้งตั้งทิ้งไว้ให้เดือดอีกครั้ง
3. พักไว้ให้เย็น
4. หลังจากนั้นนำลูกซุบมาซุบวุ้น แล้วนำมาเสียบบนโฟมเพื่อปักไว้ให้เซहतัว ควรซุบประมาณ 3 ครั้ง กำลังพอดี

5. ดึงลูกซุบที่เย็นตัวแล้วออกจากไม้ เก็บรายละเอียดให้สวยงาม

2.7 นักเรียนผลิตวุ้นชาทองอุไร จัดจำหน่ายกล่องละ 20 บาท โดยมีขั้นตอนการผลิตดังนี้

1. นำผงวุ้นใส่น้ำเปล่า แช่ทิ้งไว้ประมาณ 10-15 นาที เพื่อให้ผงวุ้นละลายจนอมน้ำ
2. นำไปตั้งไฟกลาง เช็คว่าผงวุ้นละลายไม่ติดที่พื้แล้ว จึงใส่น้ำตาลทราย ชาทองอุไร ตามลงไป พร้อมคนจนน้ำตาลละลายหมด
3. ตั้งทิ้งไว้ให้เย็น

2.8 ครูสอนเทคนิคการขายของออนไลน์ ตามแนวทางการขายร่วมสมัยในปัจจุบัน โดยเน้นการมีคุณธรรมในการขายให้มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคเป็นสำคัญ ซึ่งการขายของออนไลน์นี้นักเรียนนำมาประยุกต์กับการขายของในโรงเรียน มีการเปิดรับออเดอร์จากกลุ่มห้อง Messenger Facebook และ Line โดยมีครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์และการจัดจำหน่าย

ที่มา: โครงการหอมชา (ทองอุไร) (ทิพย์วรรณ จำเนียร และคณะ, 2564: 23)

3. ขั้นตรวจสอบการปฏิบัติ(Check)

- 3.1 ติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ ด้วยการนิเทศภายในจากผู้บริหาร

และ ครูผู้สอนสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจและตื่นตัวกับการทำชาทองอุไร ทุกขั้นตอน ขั้นตอนที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุดคือขั้นตอนการขาย เพราะเป็นการเปิดประสบการณ์ใหม่ และได้รับเงินจากการขายจริง

3.2 ตรวจสอบบัญชีรายรับ – รายจ่าย ติดตามการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ ระหว่างการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ

3.3 ประเมินความพึงพอใจผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งครู ผู้ปกครอง ชุมชน โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ

4. ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Act)

4.1 ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการทุกฝ่ายระหว่างการปฏิบัติงาน เพื่อทราบปัญหา และร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เหมาะสมกับการทำงาน

4.2 ประชุมสรุปผลการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม และร่วมรับฟังความคิดเห็นจากแบบประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม และนำไปปรับแก้ในการดำเนินงานในครั้งต่อไป

4.3 จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

สรุปผลการดำเนินงาน

การจัดการเรียนรู้โครงการชาทองอุไร เป็นการฝึกทักษะอาชีพและนำทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียน มาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ซึ่งกระบวนการทำชาทองอุไร เป็นการผลิตสินค้าเพื่อใช้ดื่มเป็นประจำในชีวิตประจำวัน นักเรียนสามารถผลิตสินค้าชาทองอุไรได้ด้วยตนเองโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เป็นมิตรต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นการเสริมรายได้และลดรายจ่าย และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยการทำงานที่ดี เรียนรู้การทำงานอาชีพและมีจิตอาสาทำงานเพื่อส่วนรวม การดำเนินการกิจกรรมตามขั้นตอนและกระบวนการ เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะชีวิตและอาชีพต่อไป ซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถพัฒนา ผลิตและจำหน่ายชาทองอุไรให้มีคุณภาพดีและราคาประหยัด
2. นักเรียนมีความรู้ และทักษะในการผลิตชาทองอุไร เป็นการสร้างทักษะอาชีพ และสร้างรายได้ช่วยเหลือครอบครัว
3. นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดในการทำงาน การวางแผนการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี
4. นักเรียนที่ได้รับพัฒนาทักษะการทำงานและการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข
5. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และปลูกฝังให้เห็นคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่นำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

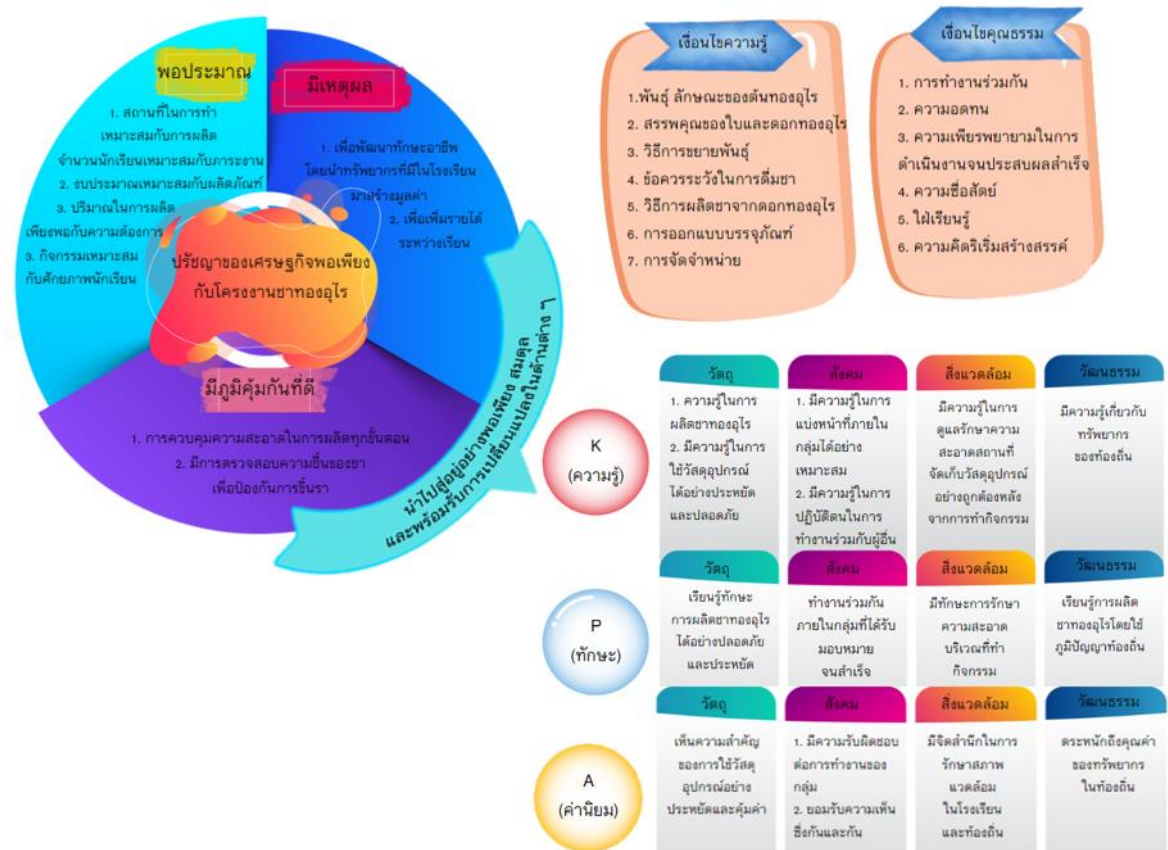
การพัฒนาทักษะชีวิต และส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ทำให้นักเรียนได้ทักษะกระบวนการทำงาน เรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน สร้างผลงานของตนเองด้วยความภาคภูมิใจ มีโอกาสเผยแพร่ผลงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ผู้ปกครอง ครู ศึกษานิเทศก์ ที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน จากความพยายามดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีอย่างต่อเนื่อง ได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านห้วยยาง ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ภายในชุมชน และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากครูประจำชั้นแต่ละระดับชั้นที่ดูแลให้คำปรึกษานักเรียนอย่างใกล้ชิด ชุมชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับนักเรียน และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะอาชีพให้แก่ นักเรียน ตลอดจนมีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จส่งผลต่อนักเรียน ถือเป็นบทเรียนที่ได้รับ ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้ มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ มีพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
2. ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความภาคภูมิใจ และชื่นชมในผลที่เกิดแก่นักเรียน
3. โรงเรียนช่วยส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนที่มีปัญหาค่าใช้จ่ายในการเรียนได้ด้วยการให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและหารายได้ระหว่างเรียน
4. โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร

บทสรุป

ทักษะชีวิตและอาชีพมีความสำคัญในการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ทำให้ต้องมีการปรับตัวในหลาย ๆ ด้าน การเป็นเยาวชนและนักเรียนในศตวรรษที่ 21 นั้นจำเป็นต้องมีทักษะสำหรับการดำรงชีวิตและสามารถเลี้ยงชีพของตนเอง สถานศึกษาจึงควรจัดการศึกษาที่มีการเสริมทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียน มุ่งเน้นการให้องค์ความรู้ การฝึกทักษะ สร้างความ เชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวนักเรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท รู้จักพึ่งตนเอง ความพอประมาณ พอมีพอใช้ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผนตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การวางรากฐานการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับทุกคนในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีนักเรียนมีทักษะชีวิตและอาชีพ เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ

จริง สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน ส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ปรับปรุง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินกิจกรรมและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ดังภาพที่ 3 แสดงถึงการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับโครงการซาทองอุไร โดยใช้แนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 หลักการ

ภาพที่ 3 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับโครงการซาทองอุไร โดยใช้แนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 หลักการ

ที่มา: พัฒนาและสังเคราะห์โดยคณะผู้เขียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการซาทองอุไร เป็นการเพิ่มทักษะชีวิตและอาชีพ โดยมุ่งหวังให้นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่า และคงรักษาไว้ซึ่งวิถีความเป็นอยู่ อีกทั้งเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนหารายได้ระหว่างเรียน และนักเรียนได้ฝึกทักษะชีวิตและอาชีพด้วยตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. นักเรียนสามารถเป็นวิทยากรผลิตชาของอุไรให้กับสมาชิกและบุคคลที่สนใจได้
2. นักเรียนสามารถนำผลการพัฒนาทักษะการทำงานไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างมีความสุข
3. นักเรียนสามารถคิดต่อยอดสร้างผลิตภัณฑ์ชาของอุไรเป็นสินค้าอื่น ๆ ต่อได้ (ร้านชาของอุไรผลไม้แบบซองสด)

ข้อเสนอแนะการเขียนบทความต่อไป

1. ควรศึกษาค้นคว้าเพื่อหาสมุนไพรในท้องถิ่นที่สามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพดีขึ้น
2. ควรมีการปรับเปลี่ยนและเพิ่มรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การบรรจุชาในถุงซองชา
3. ควรจัดให้เป็นกิจกรรมต่อเนื่องทุกปีการศึกษาเพราะนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้เปลี่ยนบทบาทจากผู้ปฏิบัติเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้แก่น้องในโรงเรียน

บรรณานุกรม

- ชนัดดา เทียนฤกษ์, ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ และณรัตน์ ศิริภาพ. (2558). การพัฒนาโมเดลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในศตวรรษที่ 21. *An Online Journal of Education*, 10(4), 224–237.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิภาวี ศิริลักษณ์, ปกรณ์ ประจันบาน และเทียมจันทร์ พานิชย์พลินไชย. (2557). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21. *Journal of Education and Innovation*, 16(4), 155–165.
- มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). *คู่มือวิทยากรในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง Version 3.3*. มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *เรียนรู้ บูรณาการ*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559*. สำนักงาน.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2558). *แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สุวัฒน์ ทรัพย์ะประภา. (2561). *ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของทองอุไร*. <https://www.kasetsanajorn.com/1862/>
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2561). *ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. <https://www.truelookpanya.com/blog/content/66054/-teaartedu-teaart-teaarttea>.

- เอกนถน บางท่าไม้. (2561). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในรายวิชาการถ่ายภาพดิจิทัล สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(1), 30-51.
- Chatwattana, P., & Nilsook, P. (2017). A web-based learning system using project-based learning and imagineering. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 12(5), 4-22.
- KM CHILD-PBL. (2018). *Project-based Learning*. <http://www.vcharkarn.com/vcafe/202304>